



Ένωση Ποντίων Σουρμένων
Λεωφ. Ιασωνίδη & Χρυσάνθου
Τραπεζούντος
Πλατεία Σουρμένων, Τ.Κ. 167 77
Σούρμενα - Ελληνικό

Τηλ: 210 96 44 767
Fax: 210 96 18 867

e-mail : info@sourmena.gr
www.sourmena.gr

www.facebook.com/sourmena.gr

Φωτογραφικό Αρχείο
© Ένωση Ποντίων Σουρμένων

Σχεδιασμός
Workshop Visual Studio
www.workshop.gr

ΟΡΓΑΝΩΣΗ
Ένωση Ποντίων Σουρμένων

ΠΑΜΠΟΝΤΙΑΚΟΝ

19 - 23 Απριλίου

ΠΑΝΟΨΡ 2017

τη Θωμά 'ς
σα Σούρμενα

/ Ταφικό Έθιμο
/ Εκθέσεις - Προβολές
/ Ποντιακή Διατροφή
/ Αθλητικές Εκδηλώσεις
/ Χορευτικά Συγκροτήματα
/ Ποντιακό Γλέντι

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ



95 ΧΡΟΝΙΑ

ΤΑΦΙΚΟ ΕΘΙΜΟ

ΣΤΑ ΣΟΥΡΜΕΝΑ



Χαιρετισμός

Συμπατριώτισσες και Συμπατριώτες,
Φίλες και φίλοι,

Ενενήντα πέντε χρόνια μετά το βίαιο ξεριζωμό των προγόνων μας από τις πατρογονικές τους εστίες στον Ιστορικό Πόντο, ο Σύλλογός μας διοργανώνει την εβδομάδα της Διακαινησίμου, ένα πενθήμερο πολιτιστικών εκδηλώσεων, ορόσημο των απανταχού της γης συμπατριωτών μας, που έρχονται στα Σούρμενα για να τιμήσουν και να βιώσουν τις ιδιαίτερες αυτές στιγμές του πολιτισμού μας.

Οι εκδηλώσεις στα Σούρμενα είναι στη συνείδηση όλων μας μέγας θεσμός αντίστασης στην τάση για αποσύνθεση της κοινωνίας μας και των πολιτιστικών μας αξιών.

Η Ένωση Ποντίων Σουρμένων που την Κυριακή του Θωμά γιορτάζει τα 93 χρόνια από την ίδρυσή της, ως γνήσιος εκφραστής και θεματοφύλακας της ποντιακής παράδοσης και του Ταφικού Εθίμου, σας προσκαλεί και φέτος και σας καλωσορίζει στο **Παμποντιακόν Πανοῦρ 2017 τη Θωμά 'ς σα Σούρμενα.**

Με τιμή για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο πρόεδρος
Γιώργος Στυλ. Σαραφίδης

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ:
Αναπαράσταση Ταφικού Εθίμου.
Επίσκεψη στον τάφο.

Το έθιμο

Οι Πόντιοι της περιοχής των Σουρμένων Αττικής, οι συγγενείς και οι φίλοι τους, την Κυριακή του Θωμά, διατηρούν και αναβιώνουν, εδώ και 95 χρόνια, το Ταφικό Έθιμο που έφεραν μαζί τους από τον Ιστορικό Πόντο.

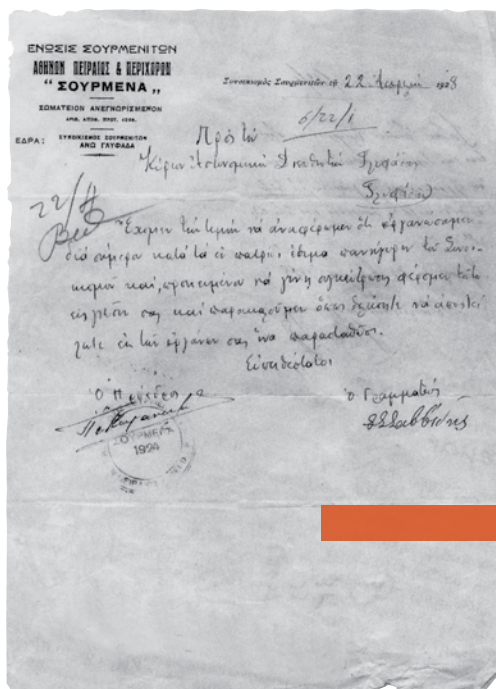
Εκεί το έθιμο γιορταζόταν τη δεύτερη μέρα του Πάσχα, γεγονός που φανερώνει την πίστη του ποντιακού λαού στην χριστιανική αντίληψη για την ανάσταση των νεκρών και το σεβασμό και την τιμή προς εκείνους, αφού τους αφιέρωναν τη δεύτερη μέρα της μεγάλης αυτής γιορτής της Χριστιανοσύνης.

Πλήθος Ποντίων απ' όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό, συγκεντρώνεται στα Σούρμενα για να τιμήσει και να βιώσει από κοντά το Ποντιακό αυτό έθιμο.

Αφού παρακολουθήσουν το πρωί της Κυριακής του Θωμά την Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Σουρμένων, ιερείς και ποιμνιο κατευθύνονται στο Κοιμητήριο της περιοχής.

Εκεί ο καθένας πηγαίνει στον οικογενειακό τάφο. Οι νοικοκυρές στρώνουν τραπεζομάντηλα στα οποία ακουμπούν τσουρέκια, κόκκινα αυγά, μεζέδες, ούζο και όλοι μαζί περιμένουν τον ιερέα να τελέσει τρισάγιο.

➤ Έγγραφο-ντοκουμέντο του 1928 που αναφέρεται στην οργάνωση "κατά τα εν πατριδί έθιμα, πανήγυριν του Συνοικισμού"



“ Αρχικά οι ιερείς τελούν τρισάγιο στην εκκλησία του Κοιμητηρίου των Σουρμένων υπέρ αναπαύσεως των ψυχών των απανταχού κεκοιμημένων Ποντίων. Στην συνέχεια τελείται τρισάγιο σε κάθε τάφο. ”

Οι συγγενείς συζητούν για τα κεκοιμημένα προσφιλή πρόσωπα, θυμούνται τα προτερήματά τους, τις καλοσύνες τους και ό,τι προκαλεί την αίσθηση της ζωντανής παρουσίας των νεκρών ανάμεσά τους. Γιατί η μέρα αυτή αφιερώνεται στην ανάσταση των νεκρών. Είναι μέρα χαράς και όχι πονεμένης ανάμνησης.

Στο τέλος προσφέρουν στον ιερέα και τους παρευρισκόμενους κόκκινα αυγά και τσουρέκια. Και όλοι μαζί ψάλλουν το **ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ**.



Ιστορικό & Λαογραφικό Ποντιακό Μουσείο Σουρμένων

Στην Κεντρική Πλατεία των Σουρμένων του Δήμου Ελληνικού - Αργυρούπολης, στον χώρο της φυσικής έδρας της Ένωσης Ποντίων Σουρμένων, βρίσκεται και λειτουργεί το Ιστορικό και Λαογραφικό Ποντιακό Μουσείο Σουρμένων.



Η κοτσίδα του Πρεσβύτερου Ηλία Παπαηλιάδη, σφαγιασθέντος το 1919 στην περιφέρεια Χαλδίας, χωριό Κελάντων του Πόντου.



Πρόκειται για ένα κτίριο σε νεοκλασικό στυλ, που ανεγέρθη το 1998 στην θέση παλαιότερου κτίσματος που είχε γίνει στις αρχές της δεκαετίας του '50 με προσωπική εργασία των μελών του συλλόγου για να καλύψει τις πολιτιστικές και κοινωνικές ανάγκες της τότε εποχής.

Το δώμα του κτιρίου έχει διαμορφωθεί σε ποντιακό σπίτι με αντικείμενα που έφεραν μαζί τους από τον Ιστορικό Πόντο οι πρώτοι κάτοικοι - ιδρυτές του συνδικαλισμού των Νέων Σουρμένων Αττικής, όταν ως πρόσφυγες ήρθαν και εγκαταστάθηκαν σε αυτήν την περιοχή.

Στο ισόγειο φιλοξενείται πλούσια συλλογή αντικειμένων, φωτογραφικό υλικό και έγγραφα, μέσα από τα οποία παρουσιάζεται η πολιτιστική και κοινωνική δραστηριότητα του συλλόγου από την ίδρυσή του (1924) μέχρι σήμερα.

Στο υπόγειο σε ειδικό χώρο φυλάσσονται οι παραδοσιακές στολές των χορευτικών τμημάτων, μερικές εκ των οποίων χρονολογούνται στα μέσα της δεκαετίας του 1960.

Σε άλλο χώρο του υπογείου λειτουργεί η βιβλιοθήκη της Ένωσης όπου, εκτός από την συλλογή των βιβλίων, υπάρχει το ιστορικό αρχείο του συλλόγου καθώς και αρχείο με όλες σχεδόν τις εκδόσεις ποντιακών περιοδικών και εφημερίδων των τελευταίων πενήντα χρόνων.



Σπουδαστήριο Σουρμένων

Αίθουσα Ποντιακού Λόγου & Τέχνης



Παμποντιακόν Πανοῦρ 2017

Παρασκευή 21 έως Κυριακή 23 Απριλίου

Από 16:00 μέχρι 21:00

Κεντρική πλατεία Σουρμένων

Στα πλαίσια των πενθήμερων πολιτιστικών εκδηλώσεων η Ένωση Ποντίων Σουρμένων, η Διεύθυνση Κοινωνικών Υπηρεσιών και το Γραφείο Εθελοντών του Δήμου Ελληνικού - Αργυρούπολης, οργανώνουν προσφορά αλληλεγγύης προς τους συνανθρώπους μας.

Πολιτιστικό Κέντρο

Ένωσης Ποντίων Σουρμένων



Συλλέγουμε

ΤΡΟΦΙΜΑ

για το Κοινωνικό Παντοπωλείο

ΦΑΡΜΑΚΑ

για το Κοινωνικό Φαρμακείο

τοποθεσία
Σπουδαστήριο
Σουρμένων

έναρξη
19:30

Τετάρτη
19.04.2017

Η παρουσία και η δράση του Πολεμικού Ναυτικού στην Μικρά Ασία 1912-1922

Ομιλητής

Υποπλοίαρχος (ΕΦ/Ο)
Παναγιώτης Γέροντας Π/Ν
Επιτελής Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού

- Μικρασιατική Εκστρατεία. Δράση του Πολεμικού Ναυτικού κατά την διάρκεια της Μικρασιατικής Εκστρατείας.
- Η Παρουσία του πολεμικού Ναυτικού στον Εύξεινο Πόντο.
- Η εκστρατεία στην Μεσημβρινή Ρωσία. Η δράση του Πολεμικού Ναυτικού.
- Αντιπλοίαρχος Ι. Γιαννηκώστας, Υποναύαρχος Γ. Κακουλίδης, δύο κεντρικές μορφές.
- Η περίπτωση του ατμόπλοιου Ένωσις, μια ιστορία με πολλά ερωτήματα.
- Ο βομβαρδισμός της Σαμψούντας από το θωρηκτό Γ. Αβέρωφ το 1922. Αίτια, γεγονός και προεκτάσεις.

Θα προβληθούν σπάνια φωτογραφικά και αρχειακά ντοκουμέντα από ελληνικές και ξένες πηγές.



Το θωρηκτό Λήμνος στην Μικρά Ασία. Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού.



Το Κιλκίς στην Σεβαστούπολη κατά την διάρκεια της εκστρατείας στην Μεσημβρινή Ρωσία. Αρχείο Μεζεβίρη.

τοποθεσία
**Σπουδαστήριο
Σουρμένων**

έναρξη
20:00

Πέμπτη
20.04.2017

Ποντιακή Κουζίνα Παράδοση & υγιεινή διατροφή

Ομιλήτρια

Ελένη Βασιλειάδου - Κυριακίδου

Καταγωγή από την Ματσούκα του Πόντου.

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στον Άγιο Δημήτριο Κοζάνης και κατοικεί στο Ρυάκιο Κοζάνης.

Οι Έλληνες του Πόντου μετά τον ξεριζωμό του 1922 από τις προγονικές τους εστίες διατήρησαν αναλλοίωτα την πίστη, τα ήθη, τα έθιμα, τη διάλεκτο, το χορό, τα τραγούδια τους αλλά και την διατροφή τους, όπου μέχρι και σήμερα είναι ζώσα στην καθημερινότητά τους.

Το απέραντο φυσικό κάλλος στον ιστορικό Πόντο και η άφθονη βλάστηση δημιούργησαν προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της γεωργίας, κτηνοτροφίας, αλιείας και εμπορίου, παράγοντες οι οποίοι διαμόρφωσαν τις διατροφικές συνήθειές τους, οι οποίες αποτελούνταν από δημητριακά, γαλακτοκομικά, λαχανικά, όσπρια, ψάρια, στοιχεία της μεσογειακής διατροφής, εξασφαλίζοντας έτσι το τρίπτυχο υγείας, ευεξίας και μακροζωίας....

**Θα προβληθούν ντοκουμέντα από τα Παρχάρια Κοζάνης.
Μαρτυρίες Ποντίων πρώτης γενιάς.**

ΘΑ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΙ ΓΕΥΣΙΓΝΩΣΙΑ ΜΕ ΠΟΝΤΙΑΚΑ ΕΔΕΣΜΑΤΑ.



Παρχάρια Κοζάνης.



τοποθεσία
Πλατεία
ΣΟΥΡΜΕΝΩΝ

έναρξη
20:00

Παρασκευή
21.04.2017

Μουσικοχορευτική Παράσταση

Παραδοσιακοί χοροί
από την Ελλάδα

Στα πλαίσια των πενθήμερων εορταστικών εκδηλώσεων η Ένωση Ποντίων Σουρμένων αφιερώνει φέτος μια από τις ημέρες στην παρουσίαση παραδοσιακών χορών και τραγουδιών από όλη την Ελλάδα.

Βασικός μας σκοπός είναι η ανάδειξη και η παραστατική παρουσίαση της σχέσης των Ελληνικών παραδοσιακών χορών και τραγουδιών με παλαιότερες και σύγχρονες μορφές ζωής και λαϊκές εκφράσεις που αντικατοπτρίζουν διάφορες κοινωνικές και ηθικές - θρησκευτικές αξίες, ιδέες, αντιλήψεις και συνήθειες του λαού μας. Λαϊκή έκφραση που ζωντανεύει διαφορετικά από περιοχή σε περιοχή ανάλογα με τα τοπικά ήθη και έθιμα.

|| Ο χορός και το τραγούδι αποτελούν το σημαντικό κρίκο ανάμεσα στην ιστορική και την λαϊκή παράδοση. Βασιζόμενος στην ιστορική παράδοση παίρνει σάρκα και οστά μέσω της λαϊκής έκφρασης. ||

Συμμετέχουν τα χορευτικά συγκροτήματα

Ένωση Ποντίων Σουρμένων	Χοροί Πόντου
Σύλλογος Κρητών Ελληνικού "Ο Ψηλορείτης"	Χοροί Κρήτης
Σύλλογος Ηπειρωτών Ελληνικού "Το Ζάλογγο"	Χοροί Ηπείρου
Λαογραφικός Πολιτιστικός Σύλλογος ΛΑΟ.ΠΟΛΙ.Σ.	Χοροί Λευκάδας
Σύλλογος Λυκουριωτών Καλαβρύτων	Χοροί Πελοποννήσου
Εργαστήρι Ελληνικής Μουσικοχορευτικής Παράδοσης «ΧΟΡΕΙΑ»	Χοροί Ν. Πέλλας
ΕΛ.ΚΕ.ΛΑ.Μ. - Ελληνικό Κέντρο Λαογραφικών Μελετών	Χοροί Β. Θράκης

Συνοδεύουν οι μουσικοί

Παυλόπουλος Γιάννης Βιολί & Τραγούδι	ΧΟΡΟΙ ΠΟΝΤΟΥ Σαραφίδης Γιώργος Ποντιακή λύρα	ΧΟΡΟΙ ΚΡΗΤΗΣ Το Συγκρότημα του Κεχαγιαδάκη Αντώνη
Τασούλας Θεοδωρής Κλαρίνο & Φλογέρα	Σαραφίδης Στέλιος Ποντιακό Τραγούδι	Κρητική λύρα & Τραγούδι
Παπαπροκοπίου Κώστας Λαούτο	Κεκρίδης Γρηγόρης Νταούλι	Λαδουκάκης Αδαμάντιος Λαούτο
Γευγελής Γιάννης Κρουστά	Χαριτωνίδης Χαρίτων Γκάντα	Φετοκάκης Μανώλης Λαούτο

Το πρόγραμμα παρουσιάζει ο
ΛΑΖΟΣ ΤΕΡΖΑΣ

τοποθεσία
Γήπεδο Σουρμένων

έναρξη
14:00

Σάββατο
22.04.2017

4^ο Ποδοσφαιρικό Συναπάντεμα Προσφυγικών Ομάδων

Μια αθλητική ποδοσφαιρική συνάντηση ομάδων που ιδρύθηκαν από Έλληνες πρόσφυγες...

Συμμετέχουν οι ομάδες παλαιμάχων:



Π.Α.Ο.Κ.



Α.Ε.Κ.



Πανιώνιος



Απόλλων
Σμύρνης



Ιωνικός



Α.Σ. Σούρμενων

Το πρόγραμμα των αγώνων

14:00

Σούρμενα - ΠΑΟΚ

ΠΑΟΚ - ΑΕΚ

ΑΕΚ - Πανιώνιος

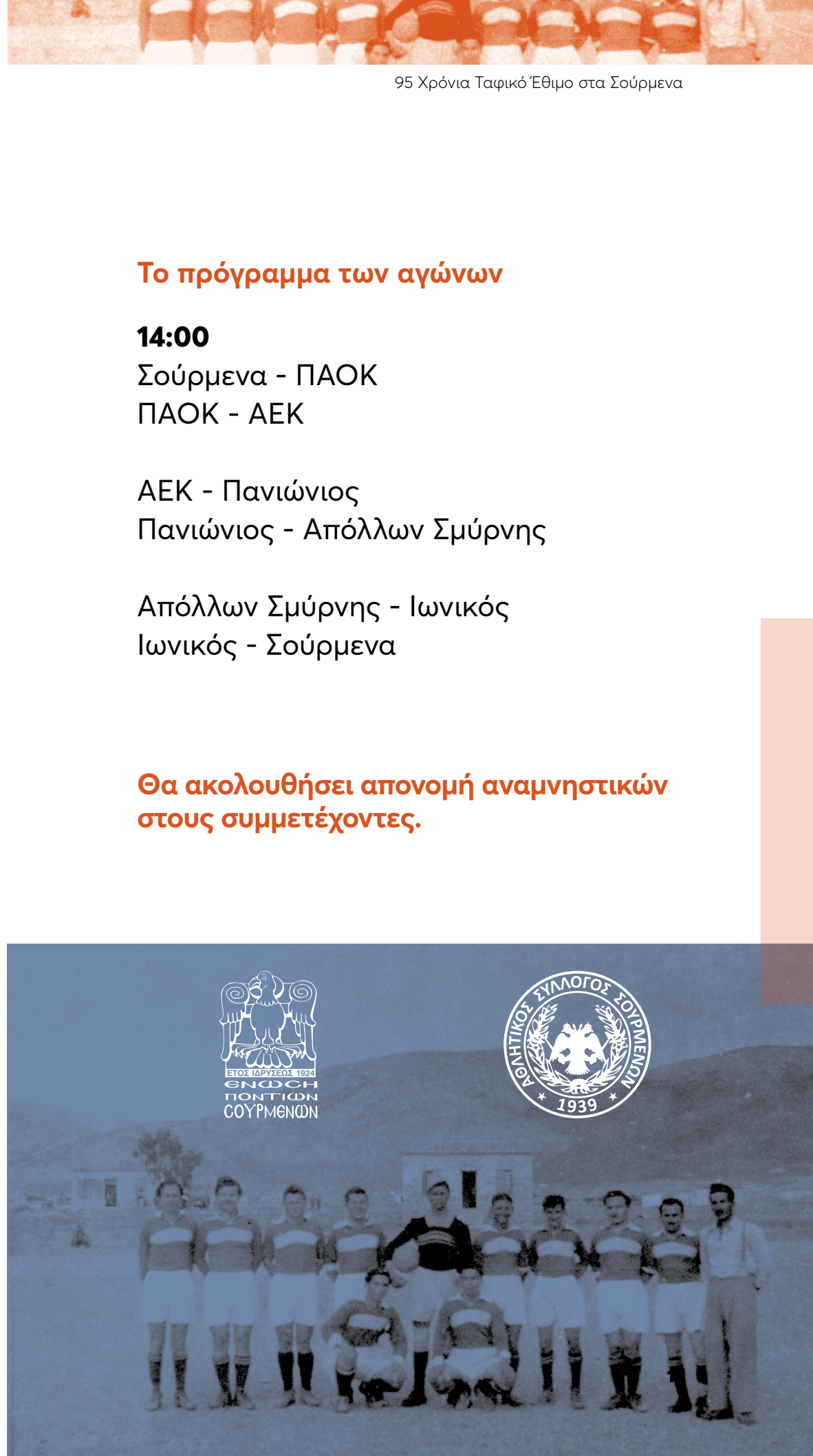
Πανιώνιος - Απόλλων Σμύρνης

Απόλλων Σμύρνης - Ιωνικός

Ιωνικός - Σούρμενα

**Θα ακολουθήσει απονομή αναμνηστικών
στους συμμετέχοντες.**

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ



τοποθεσία
**Ιερός Ναός
ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ, ΣΟΥΡΜΕΝΩΝ**

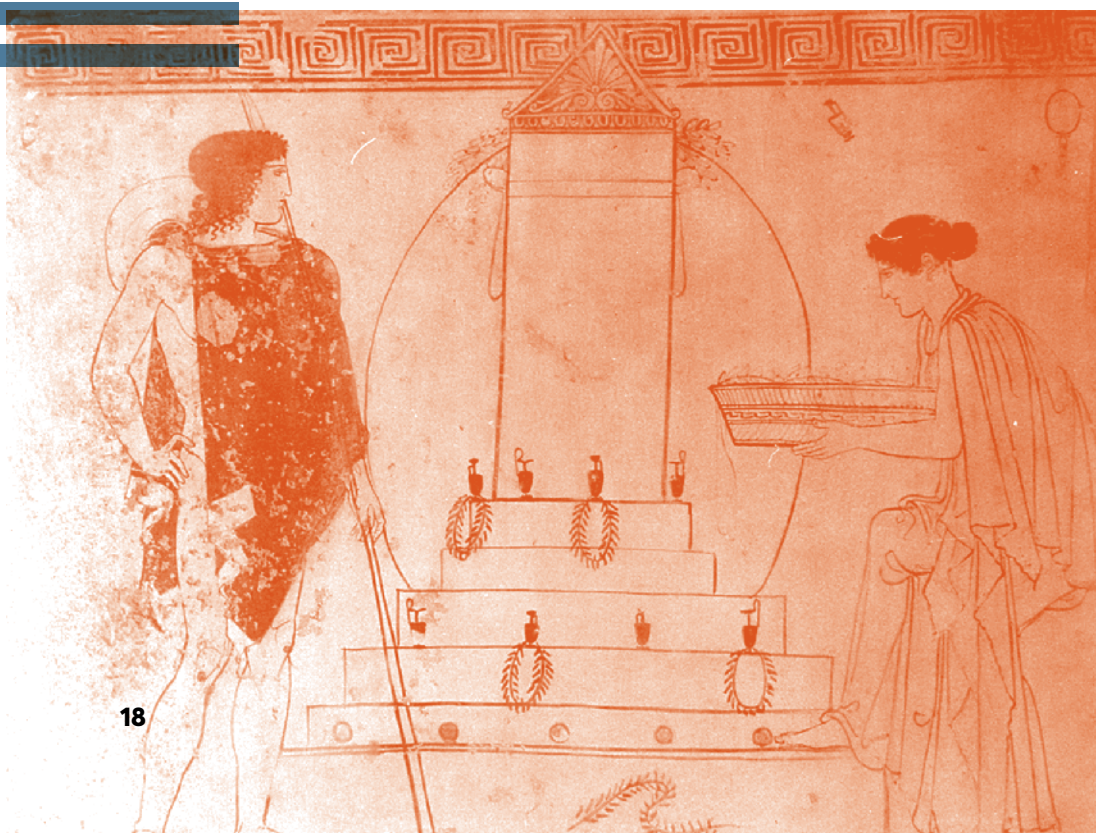
έναρξη
18:30

Σάββατο
22.04.2017

Πανηγυρικός Εσπερινός

Μέγας Πανηγυρικός Εσπερινός χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γλυφάδας, Ελληνικού, Βούλας, Βουλιαγμένης και Βάρης, **κ.κ. Παύλου** και αρτοκλασία υπέρ υγείας των απανταχού της γης Ποντίων.

Θα τεθούν προς προσκύνηση τα ιερά λείψανα του Αγίου Ευγενίου, Πολιούχου Τραπεζούντας και του Αγίου Γεωργίου του Καρσλίδη.



τοποθεσία
**Πλατεία
ΣΟΥΡΜΕΝΩΝ**

έναρξη
20:00

Ποντιακοί Χοροί

Χορεύουν τα Συγκροτήματα

Πολιτιστικός Ποντιακός Σύλλογος
Καλαμαριάς «ΟΙ ΜΙΘΡΙΟΙ» // **Ν. Θεσσαλονίκης**

Όμιλος Ποντίων Χορευτών Καβάλας // **Ν. Καβάλας**

Ένωση Ποντίων Πανοράματος // **Ν. Θεσσαλονίκης**



Παραδοσιακό Ποντιακό Γλέντι

μέχρι πρωίας, με κεμεντζέ, ταούλ', τουλούμ', γαβάλ...
κρασί και χαμψία!

Τραγούδι
Καρασαββίδης Δημήτρης
Κουρτίδης Γιάννης
Παρχαρίδης Τάσος

Τουλούμ - Γαβάλ
Σιαμίδης Γιώργος

Κεμεντζέ
Ξενιτόπουλος Δημήτρης

Νταούλι
Ζώης Κώστας
Κεκρίδης Γρηγόρης

Το πρόγραμμα παρουσιάζει ο
ΛΑΖΟΣ ΤΕΡΖΑΣ

τοποθεσία
**Ιερός Ναός
ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ, ΣΟΥΡΜΕΝΩΝ**

έναρξη
07:00

Κυριακή
23.04.2017

Ταφικό Έθιμο

**Ιερός Ναός ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ, ΣΟΥΡΜΕΝΩΝ**

07:00 - Ο Όρθρος και η Αρχιερατική Θεία Λειτουργία υπό του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γλυφάδας, Ελληνικού, Βούλας, Βουλιαγμένης και Βάρης **κ.κ. Παύλου**.

10:45 - Λιτανευτική Πομπή προς το **Κοιμητήριο Σουρμένων**.

11:15 - Επιμνημόσυνος δέησης υπέρ αναπαύσεως των ψυχών των κεκοιμημένων προσφιλών προσώπων, "**ΤΑΦΙΚΟ ΕΘΙΜΟ**".

Θα τεθούν προς προσκύνηση τα ιερά λείψανα του Αγίου Ευγενίου, Πολιούχου Τραπεζούντας και του Αγίου Γεωργίου του Καρσλίδη.

18:30 - Μεθέορτος Εσπερινός

τοποθεσία
**Πλατεία
ΣΟΥΡΜΕΝΩΝ**

έναρξη
19:15

Ποντιακοί Χοροί



Χαιρετισμοί

- Προέδρου Ένωσης Ποντίων Σουρμένων, κ. Σαραφίδη Γιώργου
- Δημάρχου Ελληνικού-Αργυρούπολης, κ. Κωνσταντάτου Γιάννη

Χορεύουν τα Συγκροτήματα

Φάρος Ποντίων Πατρών // Ν. Αχαΐας

Ένωση Ποντίων Πολίχνης // Ν. Θεσσαλονίκης

Ένωση Ποντίων Σουρμένων // Ν. Αττικής

Παραδοσιακό Ποντιακό Γλέντι

με κεμεντζέ, ταούλ', τουλούμ', γαβάλ...

Τραγούδι
**Καρασαββίδης Δημήτρης
Κουρτίδης Γιάννης
Παρχαρίδης Τάσος**

Τουλούμ - Γαβάλ
Σιαμίδης Γιώργος

Κεμεντζέ
Ξενιτόπουλος Δημήτρης

Νταούλι
**Ζώης Κώστας
Κεκρίδης Γρηγόρης**

Το πρόγραμμα παρουσιάζει ο
ΛΑΖΟΣ ΤΕΡΖΑΣ



Ευχαριστίες

Το Δ. Σ. της Ένωσης Ποντίων Σουρμένων, ευχαριστεί θερμά τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Γλυφάδας, Ελληνικού, Βούλας, Βουλιαγμένης και Βάρης **κ.κ. Παύλο** και τους Ιερείς της ενορίας Μεταμορφώσεως Σωτήρος Σουρμένων για την συνεργασία μας.

Τον Δήμαρχο Ελληνικού-Αργυρούπολης κ. **Γιάννη Κωνσταντάτο**, τους Αντιδημάρχους και τους Δημοτικούς Συμβούλους του Δήμου μας, οι οποίοι στάθηκαν αρωγοί στην προσπάθεια για την επιτυχία των εκδηλώσεών μας.

Τον Διευθυντή κ. Τάσο Παπαδόπουλο, τον Σύλλογο Διδασκόντων και τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου Σουρμένων Ελληνικού. Τους παλαίμαχους ποδοσφαιριστές των ομάδων του ΠΑΟΚ, της ΑΕΚ, του Πανιωνίου, του Ιωνικού, του Απόλλωνα Σμύρνης, και του Αθλητικού Συλλόγου Σουρμένων για την συμμετοχή τους στο 4^ο Ποδοσφαιρικό Συναπάντημα Προσφυγικών Ομάδων.

Τα μέλη του όμαιμου Αθλητικού Συλλόγου Σουρμένων για την συνεργασία μας.

Τέλος ευχαριστούμε τα Μέλη και τους Φίλους της Ένωσής μας, οι οποίοι στάθηκαν δίπλα στο Διοικητικό Συμβούλιο και βοήθησαν ενεργά στην διοργάνωση αυτών των εκδηλώσεων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος
Σαραφίδης Στυλ. Γεώργιος

Αντιπρόεδρος
Κυριακόπουλος Γεωργ. Αναστάσιος

Γεν. Γραμματέας
Γιαντομίδης Παν. Χρήστος

Ειδ. Γραμματέας
Κεκρίδης Γρηγ. Δημήτριος

Ταμίας
Καρνέτση Χαρ. Αντωνία

Κοσμήτορας
Ασλανίδης Παν. Δημήτριος

Έφορος
Ακερμανίδου Στυλ. Βασιλική

Μέλος
Γεωργιάδης Γεωργ. Κωνσταντίνος

Μέλος
Σαββίδου Ελευθ. Ελένη



19^η Μαΐου

Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου

Μνημείο Ποντιακού Ελληνισμού
Κεντρική Πλατεία Σουρμένων

